

NOVELLE - DRAMA SOM METODE I NORSK

Lærer: Greta Madsen

Skole: Fyllingsdalen videregående skole, Bergen

Fag og trinn: norsk Vg1

Fagkommentar: dosent Kari Mjaaland Heggstad, Høgskolen i Bergen

Lengde på film: 12.29 min

BAKGRUNN

Greta Madsen underviser i drama og norsk ved Fyllingsdalen videregående skole. Hun har arbeidet mye med bruk av drama som metode i fellesfagene for å skape engasjement og nye innfallsvinkler til å lære fag. I filmen får vi se Madsen og elever fra utdanningsprogrammet Musikk, dans og drama arbeide med analyse av novellen «Gutten» i norsk på Vg1. Dosent Kari Mjaaland Heggstad reflekterer rundt bruk av drama som metode i ulike fag. Heggstad underviser til daglig på masterutdanningen og fordypnings- og påbyggingsenhetene i drama ved Høgskolen i Bergen.

Novellen «Gutten» inngår i novellesamlingen «Jesus står i porten» som er skrevet av Ingvar Ambjørnsen (1988). Temaet i novellen er mobbing og maktbruk.

MÅLSETTING

Hovedmålet med undervisningsopplegget er å skape interesse for og innsikt i novelle som litterær sjanger. Delmålene er at elevene skal lære å bruke drama som metode i utforskning av et tema og finne sjangerkjennetegn i novellen «Gutten». På denne måten får elevene et verktøy som de kan bruke når de senere skal analysere litterære tekster.

VERKTØY

- vernesko
- lydopptak fra fabrikk
- hjelm og frakk
- tape

PROSESSBESKRIVELSE

Undervisningsopplegget bør gjennomføres i et tomt klasserom som er ryddet for pulter. En oransje teip trekkes opp for å markere spillområdet på 5m x 5m. I en mindre firkant i midten settes et par vernesko. Som introduksjon spilles et lydopptak av truckkjøring, hamring og metallarbeid. Etter at elevene har kommet inn i klasserommet, starter læreren timen med å spørre hva de assosierer når de ser verneskoene og hører lydopptaket.

Læreren fjerner skoene og legger ut strimler med tekstutdrag fra novellen «Gutten» i den lille firkanten i midten. Elevene får beskjed om å plukke hver sin tekst og memorere den. Deretter skal de lese opp tekstutdragene på forskjellige måter:

- De skal så gå rundt i rommet og lese opp teksten sin. Alle snakker oppå hverandre.
- Læreren gir deretter beskjed om ulike settinger og stemninger som styrer hvordan de framfører teksten. For eksempel skal de si teksten som om det var en 17. mai-tale, som om de er veldig urettferdig behandlet eller som om de henvender seg til et lite barn.
- Deretter skal elevene gå rundt i rommet. Når noen framfører sin replikk stopper alle og lytter til det som sies.
- Læreren sier tilslutt stopp, og alle blir stående hvor de er. Elevene leser opp tekstbitene sine etter den rekkefølgen de står plassert i rommet.

Elevene og læreren avslutter med å sette seg på gulvet og samtale om hvilken tematikk i novellen som trer fram.

Læreren forteller tittelen på novellen og forfatteren. Deretter leser hun novellen høyt for elevene. Etter opplesingen gjennomfører elevene en samtale om sentrale kjennetegn ved novellen, for eksempel hovedperson, tidsperspektiv, synsvinkel, konflikter, vendepunkt og metaforbruk.

I oppgaven «Ryktespredning» skal elevene gå sammen i par og spille rollen som gjester på en kafé i bygda. De skal snakke om rykter de har hørt om gutten, mora og verneombudet Ivers. Alle parene får hver sin startreplikk som setter i gang samtalen.

I oppgaven «Møte med figur» stiller elevene spørsmål til Ivers som spilles av lærer. Elevene er da i rolle som seg selv. Deretter skal elevene selv spille rollen som Ivers, mens de blir konfrontert av læreren som spiller Reimers, sjefen på fabrikken. I denne oppgaven får elevene erfaring i å skifte synsvinkel ved at de først skal konfrontere Ivers mens de etterpå skal forsvare Ivers handlinger og synspunkter.

I oppgaven «Skrive i rolle» skal elevene skrive en tekst med utgangspunkt i en av personene fra novellen. Det kan være en av arbeiderne på fabrikken eller en av hovedpersonene/bipersonene. Elevene legger tekstene sine opp i verneskoene som igjen er plassert i midten av spillområdet. Læreren kan til slutt lese opp noen av tekstene i plenum.

Undervisningsopplegget bør avsluttes med at elevene skal bruke det de har lært til å skrive en analyse av novellen.

TILKNYTTING TIL KOMPETANSEMÅL

Norsk Vg1

Muntlig kommunikasjon

- lytte til og vise åpenhet for andres argumentasjon og bruke relevante og saklige argumenter i diskusjoner
- bruke norskfaglige kunnskaper og begreper i samtaler om tekst og språk
- mestre ulike roller i samtaler, diskusjoner, dramatiseringer og presentasjoner

Skriftlig kommunikasjon

- skrive kreative tekster på hovedmål og sidemål med bruk av ulike språklige virkemidler

Språk, litteratur og kultur

- gjøre rede for et bredt register av språklige virkemidler og forklare hvilken funksjon de har
- tolke og vurdere sammenhengen mellom innhold, form og formål i sammensatte tekster

GRUNNLEGGENDE FERDIGHETER

I dette undervisningsopplegget bruker elevene i hovedsak muntlige ferdigheter til å skape mening gjennom å lytte, samtale, tale og tilpasse språket til formål og mottaker. De får trening i å mestre ulike muntlige kommunikasjonssituasjoner og bruke ulike dramatiske metoder. Elevene får også trening i å skrive i rolle.